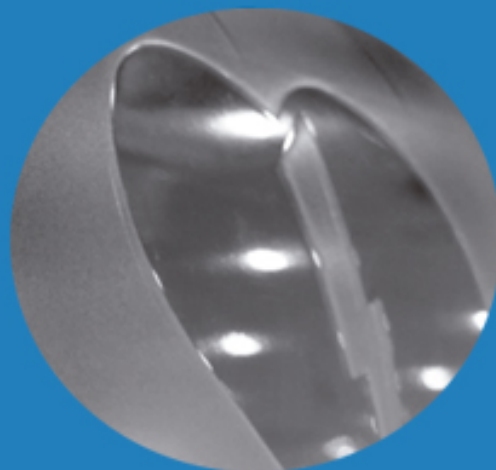

PRESENTACIÓ

Mòdul transversal

Primers Auxilis

2

PRESENTACIÓ

L'avaluació de l'estat de la víctima

Nucli formatiu

Continguts

- Les funcions vitals de l'organisme.
- L'avaluació de les funcions vitals.
- Com cal avaluar l'estat de la víctima?
- Les prioritats d'actuació amb moltes víctimes.

Les funcions vitals de l'organisme

- La prioritat és l'avaluació de l'estat de la víctima:
 - La consciència o **funció neurològica**.
 - La **funció respiratòria**.
 - La **funció circulatòria**.
- Com es porten a terme aquestes funcions?
- Quins són els aparells i els òrgans implicats?

Les funcions vitals de l'organisme

La funció neurològica

La **funció neurològica** integra totes les funcions de regulació de l'organisme i coordinació de les diferents accions.

- El **sistema nerviós** n'és el responsable.
- Cada centre nerviós és responsable de diferents activitats.
- La lesió d'alguna àrea pot afectar l'activitat que realitza: pèrdua de visió, de mobilitat, de la parla, del raonament, etc.
- El sistema nerviós disposa d'un complex sistema de protecció.

Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

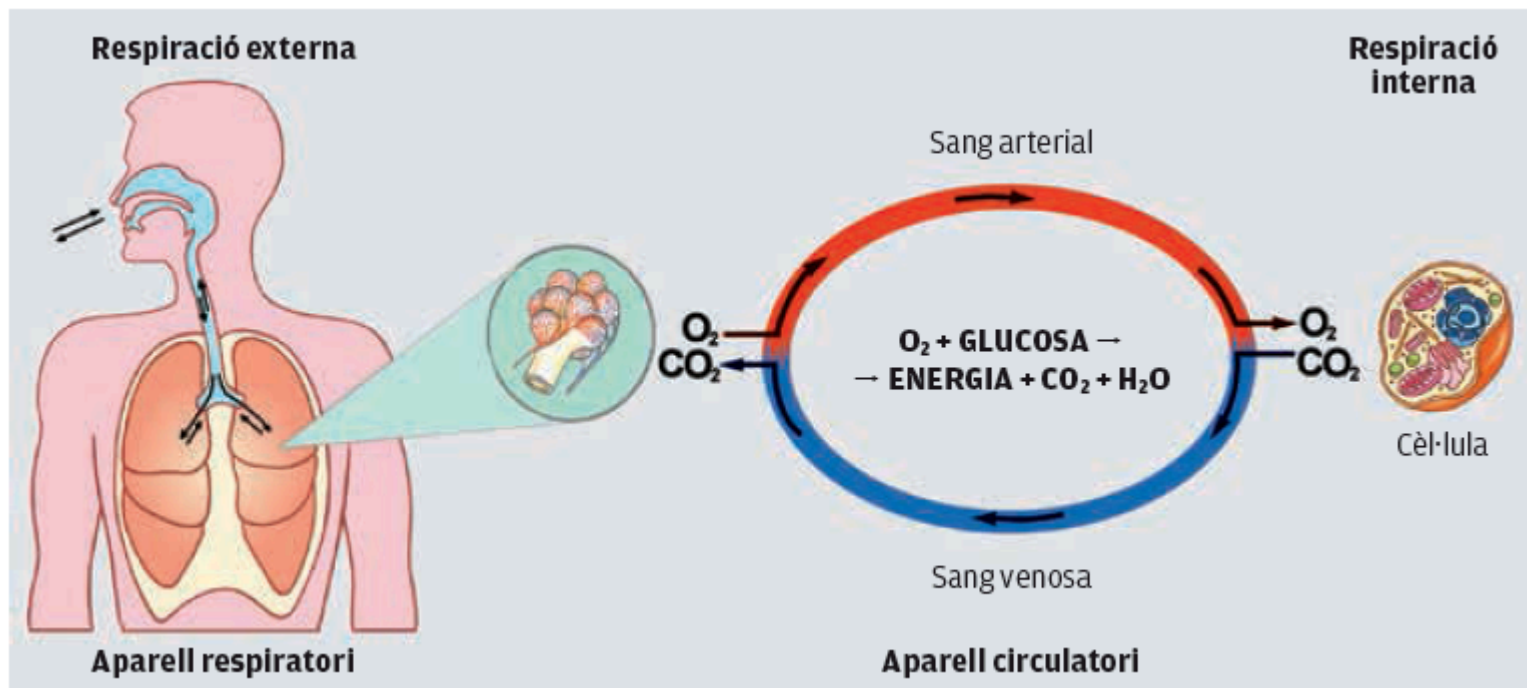
La **respiració** és un procés complex pel qual l'O₂ de l'aire ambiental arriba a cada una de les nostres cèl·lules i, després de ser utilitzat, s'expulsa en forma de CO₂.

- Aquesta energia la necessitem per:
 - Mantenir la temperatura del nostre cos.
 - Mantenir el cervell en funcionament.
 - Seguir vius.
- La respiració es dona en dues fases:
 - Respiració **externa o ventilació**.
 - Respiració **interna**.
- Intervenien:
 - L'aparell respiratori.
 - L'aparell circulatori.

Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

La respiració

- Està format per:
 - Les **vies respiratòries**: les fosses nasals i la boca, la faringe, la laringe, tràquea i els bronquis.
 - Els **pulmons**, formats pels **alvèols**.
- Intervé en la respiració externa:
 - La **ventilació pulmonar**.
 - L'**intercanvi de gasos**.

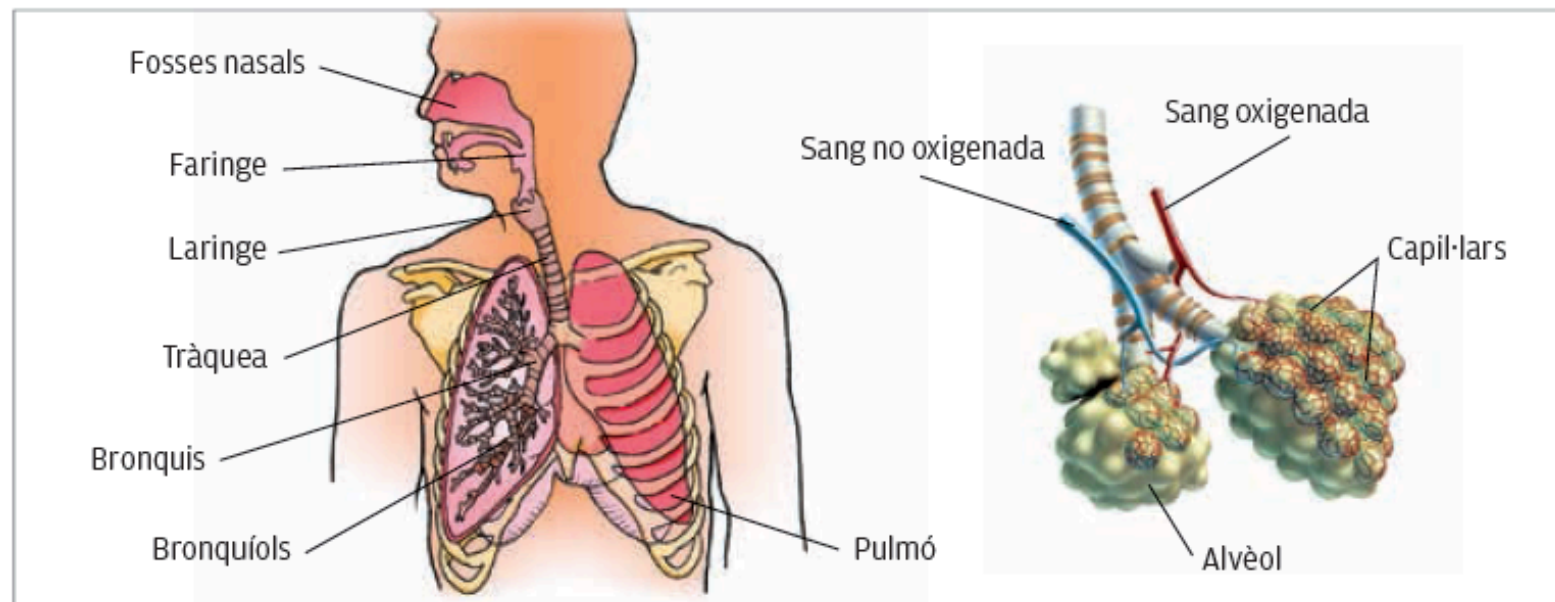
Qualsevol lesió o cos estrany que obstrueixi el pas de l'aire impedirà la ventilació.

Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

La respiració

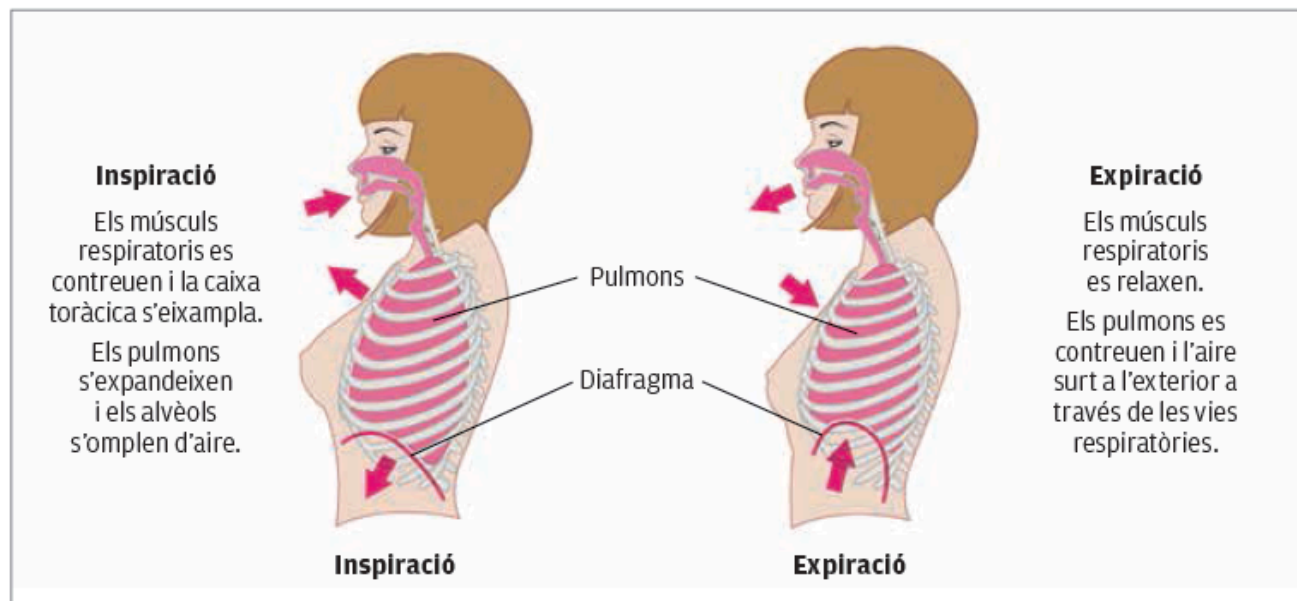

Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

La ventilació pulmonar

La **ventilació pulmonar** és el procés mitjançant el qual s'omplen i es buiden els alvèols pulmonars.

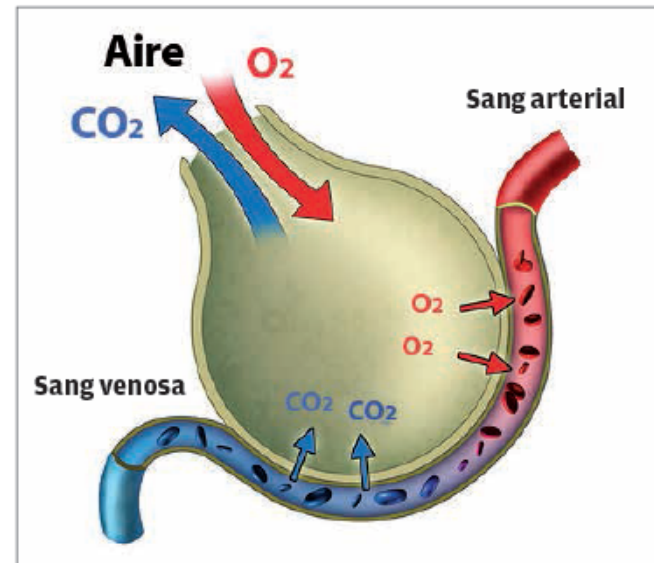
Les funcions vitals de l'organisme

La funció respiratòria

L'intercanvi de gasos

L'intercanvi de gasos és el procés de transferència d'oxigen i diòxid de carboni entre els alvèols pulmonars i la sang.

- L'O₂ de l'aire travessa la paret alveolar i arriba a la sang.
- El CO₂ de la sang passa a l'aire.

Les funcions vitals de l'organisme

La circulació de la sang

La **funció circulatoria** transporta la sang per tot l'organisme.

- La **sang oxigenada** circula pertot arreu per:
 - Portar l'oxigen a totes les cèl·lules de l'organisme.
 - Emportar-se el diòxid de carboni produït en la respiració cel·lular.
- L'aparell **circulatori** és l'encarregat de transportar la sang per tot l'organisme. Està format per:
 - La **sang**.
 - Els **vasos sanguinis**.
 - El **cor**.

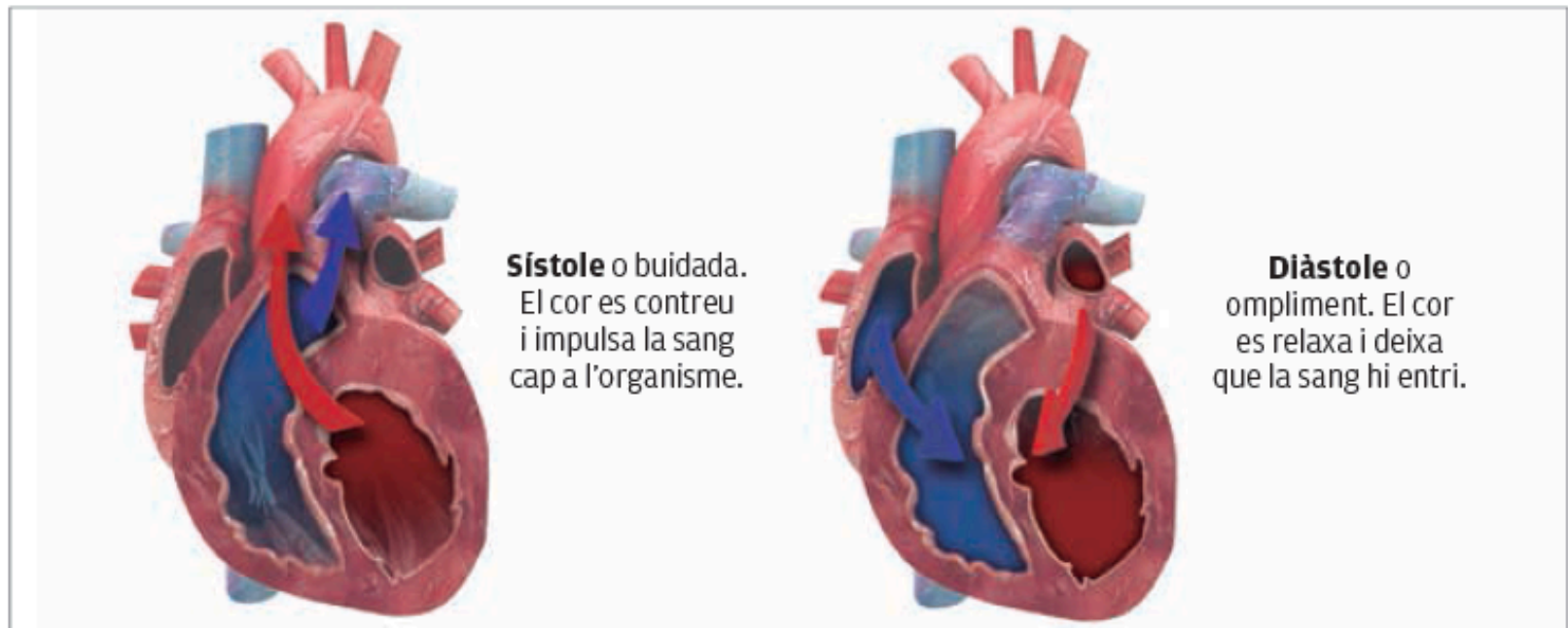
Un problema sobtat i greu en qualsevol d'aquests components pot fer necessària una atenció de primers auxilis.

Les funcions vitals de l'organisme

La funció circulatòria

El cicle cardíac

Les funcions vitals de l'organisme

La funció circulatoria

El sistema elèctric del cor

- El cor disposa d'un sistema de generació i difusió d'impulsos nerviosos mitjançant el múscul cardíac.
- El ritme de generació d'impulsos s'adapta a les necessitats del cos gràcies al sistema nerviós.
- La **fibril·lació ventricular** és un trastorn del sistema elèctric del cor.

■ La fibril·lació ventricular és una emergència mèdica.

Les funcions vitals de l'organisme

La funció circulatoria

L'aturada cardiorespiratòria

L'aturada cardiorespiratòria (ACR) és la suspensió, generalment inesperada i de vegades reversible, de les funcions respiratòria i circulatoria espontànies.

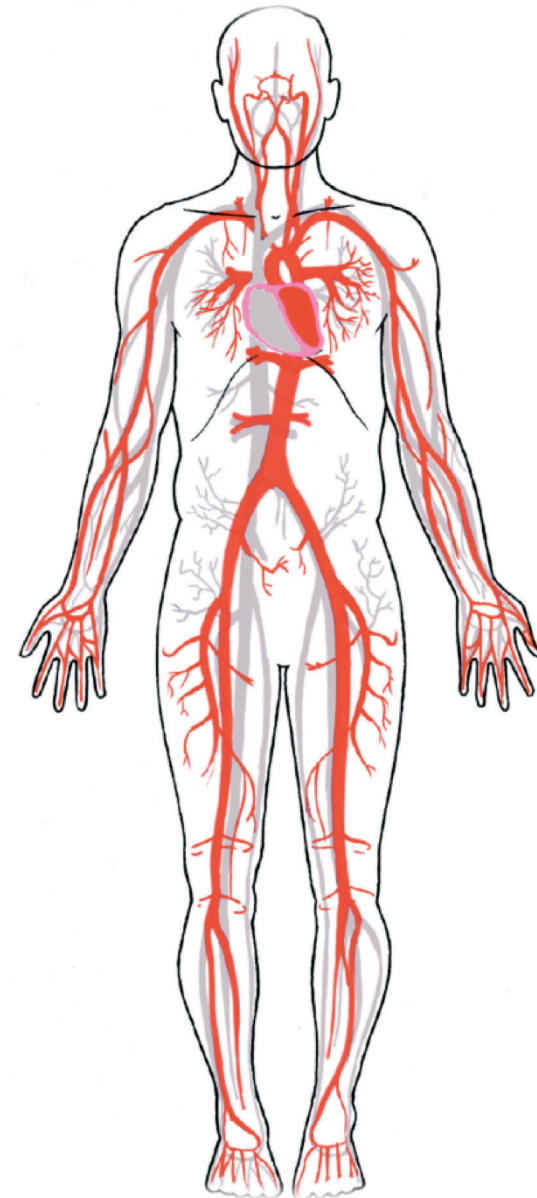
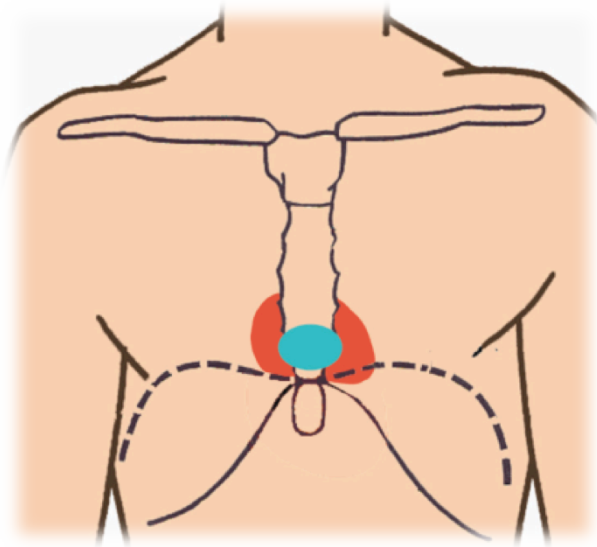
- Amb l'ACR s'interromp l'arribada d'oxigen als òrgans.
- L'ACR pot estar causada per un infart cardíac, per asfíxia, per inhalació de gasos, etc.
- Davant d'una ACR cal iniciar en molt poc temps la *ressuscitació cardiopulmonar* (RCP).

Les funcions vitals de l'organisme

La funció circulatòria

Localització del cor i les artèries

L'avaluació de les funcions vitals

- L'avaluació de l'estat de la persona en primers auxilis inclou:
 - La **funció neurològica**:
 - L'estat **de la consciència**.
 - Les **activitats sensitiva i motora**.
 - La respiració.
 - La circulació.
 - La temperatura corporal.
 - El dolor.

L'avaluació de les funcions vitals

L'avaluació neurològica

L'estat de consciència

La **consciència** és la capacitat que tenen les persones de rebre i avaluar informació sobre si mateixes i sobre l'entorn.

- És el primer que caldrà avaluar.
- Parla-li en veu alta o prova de moure-la amb suavitat.
- La seva resposta t'indicarà si el nivell de consciència és:
 - Normal.
 - Confusió.
 - Somnolència.
 - Estupor.
 - Coma.
- Si no dóna cap resposta és una emergència.

L'avaluació de les funcions vitals

L'avaluació neurològica

Les activitats sensitiva i motora

- Les lesions del sistema nerviós poden alterar la funció sensitiva o motora d'alguna part del cos.
- **Exploració bàsica** en primers auxilis:
 - Demana-li que somrigui.
 - Demana-li que aixequi els dos braços.
 - Demana-li que pronunciï una frase amb sentit.
- Les dificultats per complir qualsevol d'aquestes ordres fan sospitar lesions neurològiques.

L'avaluació de les funcions vitals

L'avaluació de la respiració

- Per assegurar-se que la persona respira i que ho fa amb l'eficàcia suficient.
- Paràmetres d'avaluació:
 - La **frequència respiratòria** (inspiracions per minut). Una persona adulta i sana ventila entre 12 i 16 vegades per minut en repòs.
 - L'**amplitud** o **profunditat respiratòria** (quantitat d'aire mobilitzat en cada inspiració i cada expiració).
 - El **dolor** amb els moviments respiratoris.

L'absència de moviments respiratoris és una emergència que requereix una atenció immediata i les ventilacions superficials poc eficaces necessiten una atenció urgent.

L'avaluació de les funcions vitals

L'avaluació de la circulació

El pols

El **pols** és la dilatació de les artèries quan es transmet l'impuls de la contracció cardíaca.

- En primers auxilis es poden determinar tres paràmetres:
 - La freqüència.
 - La intensitat.
 - El ritme.
- Situacions d'emergència que necessiten una atenció immediata:
 - L'absència de pols.
 - El pols dèbil o irregular.

Canvis de la freqüència cardíaca amb l'edat

Edat	Batecs per minut
De 0 a 6 mesos	100-140
De 6 a 12 mesos	100-120
D'1 a 6 anys	90-110
De 7 a 10 anys	80-100
D'11 a 14 anys	70-90
De 15 a 18 anys	65-80
Més de 18 anys	60-70

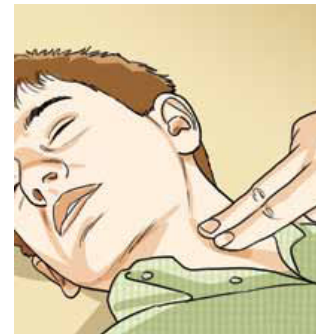

L'avaluació de les funcions vitals

L'avaluació de la circulació

El pols

- **On** podem trobar-lo?
 - A l'artèria radial.
 - A l'artèria caròtide.
 - A l'artèria humeral.
 - A la punta del cor.
- **Com** s'ha de prendre?
 - Amb els dits índex i del mig sobre el punt corresponent de l'artèria triada (mai amb el polze).
 - Mesurar-ne la freqüència i valorar-ne la intensitat i la regularitat.

L'avaluació de les funcions vitals

La temperatura corporal

- La temperatura normal es troba entre els 36 i els 37,5 °C.
- En primers auxilis es pren amb el dors de la mà sobre la pell de la persona, al front o en un àrea descoberta.
- Tant la gent gran com els lactants i els infants petits tenen un risc més alt que la seva temperatura pugi o baixi fora dels límits normals.

Les temperatures entre 32 i 36 °C i entre 39 i 41 °C necessiten atenció mèdica.

L'avaluació de les funcions vitals

Els signes vitals

El dolor

- El dolor orienta sobre les lesions que pateix la víctima.
- Per alleujar-lo hem de:
 - Posar la víctima en la posició que li sigui més còmoda.
 - Tranquil·litzar-la amb els nostres actes i paraules.
- No hem de donar-li medicaments ni altres substàncies calmants.

El dolor sempre necessita una atenció urgent, i més urgent com més intens sigui.

Com cal avaluar l'estat de la víctima?

- Nivells d'urgència mèdica segons el risc:
 - Risc vital.
 - Risc funcional.
 - Sense risc.
- Ordre d'actuació:
 - L'avaluació d'emergència.
 - L'avaluació d'urgència.

Com cal avaluar l'estat de la víctima?

L'avaluació d'emergència

L'**avaluació d'emergència** té com a objectiu conèixer si la vida de la persona està en risc imminent.

- **Primer:** es comprova la consciència.
- **Segon:** es valora la respiració.

Com avaluar l'estat de la víctima?

L'avaluació d'emergència

Valoració de la consciència

- Sacsejar la persona amb suavitat per les espatlles.
- Preguntar-li en veu prou alta: «Et trobes bé?».
- Si respon de paraula o movent-se, no està inconscient i la sang li arriba al cervell.
 - No es trobarà en perill imminent.
 - Haurem de continuar amb l'avaluació urgent.
- Si no respon, està inconscient. Llavors haurem de:
 - Demanar ajuda.
 - Posar la víctima en decúbit supí.
 - Realitzar la valoració de la respiració.

Com avaluar l'estat de la víctima?

L'avaluació d'emergència

Valoració de la respiració

- Obrir la via aèria.
- Avaluar si no respira o si respira de forma ineficaç, per fer-ho cal:
 - Apropar la galta a dos dits de la boca de la víctima.
 - Aplicar l'estratègia «mirar, escoltar i sentir»:
 - **Mirar** si se li mou el tòrax.
 - **Escoltar** si hi ha sorolls respiratoris.
 - **Sentir** en la galta el corrent de sortida de l'aire.
- Fer aquest reconeixement en deu segons com a màxim.

La **respiració agònica** és una respiració ineficaç.

Com avaluar l'estat de la víctima?

L'avaluació urgent

L'**avaluació urgent** té com a objectiu conèixer amb més detall les lesions que pateix la víctima i el seu estat, per tal de decidir l'ajut que necessita.

- Requereix l'exploració sistemàtica i completa:

Exploracions per a l'avaluació urgent	
Explora	Cap
	Tronc
	Extremitats
Pregunta per	Malalties prèvies Tractaments mèdics Al·lèrgies Menjar, begudes o tòxics ingerits

- Ha de registrar-se sense moure gaire la víctima.
- Serà útil a l'hora de sol·licitar ajuda o d'aplicar les mesures d'atenció apropiades.

Prioritats d'actuació amb moltes víctimes

- Primer s'ha d'assegurar la protecció, tant la pròpia com la de les víctimes.
- S'ha d'escollir un espai segur per traslladar les víctimes.
- Ordre d'actuacions:
 - Avaluació de les víctimes.
 - Classificació segons la gravetat.

Prioritats d'actuació amb moltes víctimes

Avaluació de la situació

- Demanar a les víctimes que, si poden, s'aixequin i es dirigeixin a l'àrea indicada.
- Realitza l'avaluació d'emergència.

Prioritats d'actuació amb moltes víctimes

Classificació segons la prioritat

El **triaatge** és la classificació de les víctimes en categories, en funció del seu pronòstic vital i funcional, per determinar l'ordre en què se les atén i evacua.

- El sistema protocol·litzat de triatge assigna targetes de color:
 - **Targeta vermella.** Màxima prioritat.
 - **Targeta groga.** Prioritat intermèdia.
 - **Targeta verda.** Prioritat mínima.
 - **Targeta negra.** Es posa a les víctimes mortes.

